

3.6.2020

Muistio Kaivoslaki Nyt -kansalaisaloitteesta annetun talousvaliokunnan mietinnön sisällöstä

1 Tarkoitus

Työ- ja elinkeinoministeriössä on käynnissä kaivoslain uudistamista koskeva lainsäädäntöhanke. Hanke perustuu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan.

Eduskuntaan on 8.10.2019 jätetty kaivoslain muuttamista koskeva kansalaisaloite (KAA 7/2019 vp), jossa esitetään runsaasti eri asteisia muutoksia nykyiseen kaivoslakiin.

Talousvaliokunta on 17.4.2020 antanut kansalaisaloitteesta mietinnön. Mietintö sisältää viisi lausumaehdotusta, joista osalla on välitön vaikutus käynnissä olevaan hankkeeseen.

Tämän muistion tarkoitus on esitellä talousvaliokunnan mietinnössä esiin tuomat näkökohdat, jotka tulee ottaa huomioon nyt puheena olevassa hankkeessa.

Mietinnössä on useita valtiovarainministeriön ja ympäristöministeriön toimialaan liittyviä huomioita (kuten verotusta ja ympäristönsuojelu- tai luonnonsuojelulain uudistusta tai kaavoitusta koskevia huomioita), jotka on rajattu tämän muistion ulkopuolelle. Myös rahastointia koskevat näkökohdat on rajattu tämän muistion ulkopuolelle, koska mahdollisista rahastoista ei todennäköisesti säänneltäisi kaivoslailla.

Tämä muistio on laadittu virkamiestyön ja työryhmän työskentelyn tueksi.

Tätä muistiota päivitetään eduskunnan annettua vastauksena kansalaisaloitteeseen.

2 Valiokunnan lausumaehdotukset ja mietinnön yhteenveto

Mietintö sisältää alla esitetyt lausumaehdotukset, joista varsinkin 1, 3, 4 ja 5 voidaan katsoa kohdistuvan käynnissä olevaan kaivoslain uudistamishankkeeseen, siltä osin kuin mietinnössä esiin tuodut näkökohdat kohdistuvat kaivoslakiin.

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa huomioon kaivoslainsäädännön uudistamisessa talousvaliokunnan mietinnössään aloitteesta esiin tuomat näkökohdat ja hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamisen.

Yhteenveto mietinnössä esiin tuoduista näkökohdista, jotka kohdistuvat kaivoslain soveltamisalaan:

- lupien siirtoa koskevaa sääntelyä tulisi tarkistaa
- louhintamaksun ohjausvaikutus tulisi selvittää
- vakuussääntelyä tulisi kehittää
- intressivertailun käyttöönottoa tulisi selvittää
- lupaa haettaessa kaikki hakuhetkellä tiedossa olevat teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoiset mineraalit tulisi luvittaa yhdellä kertaa
- lupien yhteensovittaminen ja asioiden yhteinen valmistelu tulisi ottaa lähtökohdaksi
- maanomistajan suostumuksen edellyttämisestä jatkolupien osalta on perusteltu
- voimassa olevan kaivoslain 46 ja 47 §:t tulisi selkeyttää
- kaivostoiminnan edellytykseksi tulisi säätää oikeusvaikutteinen kaava
- kaivoslain uudistuksen valmistelussa ja sen aikataulussa on huomioitava CETA-sopimus

- alkuperäiskansojen oikeuksia koskevien säännösten täsmentämistarpeet tulee selvittää
  - poikkeustilanteet ja kaivoksen osittainen sulkeminen tulee huomioida nykyistä paremmin
  - kaivostoiminnan ja sen sääntelyn tulee vastata yhteiskunnallisesti hyväksytyä käsitystä luonnonvarojen käytön kestävydestä
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi kaivosmineraalien luonteen ainutkertaisina luonnonvaroina, joiden hyödyntämisestä yhteiskunnan tulee saada kohtuullinen korvaus ja edellyttää hallitusohjelman mukaisen kaivosveroselvityksen ripeää ja huolellista toteutusta niin, että eduskunnalle jää riittävästi aikaa toteuttaa kaivosverotusta koskevat lainsäädäntöuudistukset kuluvalle hallituskaudella.
  3. Eduskunta edellyttää, että hallitus resursoi laadukkaan lupavalmistelun takaamiseksi kaivosten luvitusta käsittelevät viranomaiset riittävästi ja huolehtii valmisteluun liittyvän tiedon avoimuudesta.
  4. Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa kaivostoimintaa ohjaavalla lainsäädännöllä nykyistä selkeämmin muille elinkeinoille ja asumiselle tärkeiden tai luontoarvoiltaan korvaamattomien alueiden suojelun sekä varmistaa korvauskäytäntöjen oikeudenmukaisuuden haittojen kärsijöille.
  5. Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa huomioon kaivoslain uudistuksen valmisteluajakautessa CETA-sopimuksen vaikutukset valmistelulle asetettuihin tavoitteisiin.

3 Valiokunnan mietintö

Talousvaliokunta pitää mietinnössään tärkeänä uudistaa kaivoslainsäädäntöä niin, että kansalaisaloitteen tavoitteet toteutuvat tasapainoisella tavalla ja että kaivoslainsäädännöllä on laaja yhteiskunnallinen hyväksyttävyyttä.

Mietinnössä korostetaan, että kestävä ja kilpailukykyisen kaivosteollisuuden tulee olla Suomessa mahdollista ja kannattavaa. Talousvaliokunta katsoo, että kaivosteollisuudella ja siihen liittyvällä arvoketjulla on suuri merkitys kiertotalouteen ja sähköistymiseen perustuvassa toimintaympäristössä.

Talousvaliokunta katsoo, että useat aloitteeseen sisältyvät ehdotukset ovat tavoitteiltaan samansuuntaisia kuin hallitusohjelmassa todetut ja selvitysmies Vihervuoren edellä viitatussa selvityksessä havaitut uudistustarpeet. Useat aloitteeseen sisältyvistä ehdotuksista koskevat siten sellaisia aihealueita, joiden arviointi sisältyy jo käynnissä olevaan kaivoslain uudistustyöhön.

Talousvaliokunnan mietintö lausumineen vastaa kansalaisaloitteen tavoitteeseen kaivoslain uudistamisesta niin, että aloitteessa esiin tuodut voimassa olevan lain puutteet tulevat arvioitavaksi tai korjatuiksi kaivoslain uudistuksessa.

3.1 Valtauseriaatteesta

Talousvaliokunta katsoo, että kansalaisaloitteen tavoitteiden toteuttaminen ei edellytä valtauseriaatteesta luopumista vaan tavoitteet voidaan saavuttaa kyseistä periaatteellista lähtökohtaa muuttamatta.

Myöskään selvityshenkilö Vihervuori ei ole raportissaan ehdottanut muutoksia tähän kaivoslain perusratkaisuun.

3.2 Luvan siirrosta

Lupien siirtoa koskevan sääntelyn osalta talousvaliokunta katsoo, että siirron saajalta edellyttävistä vaatimuksista olisi perusteltua säätää nykyistä tarkemmin.

Selvityshenkilö Vihervuori katsoo raportissaan, että kaivosluvan siirron saajalta edellyttävistä vaatimuksista olisi perusteltua säätää nykyistä tarkemmin, jotta osaamiseltaan ja taloudellisilta edellytyksiltään kyseenalaiset siirronsaajat eivät tulisi kysymykseen. Siirtotilanteissa saattaisi olla perusteltu myös siirronsaajan vakavaraisuutta koskeva nimenomainen vaatimus, ehkä vielä täsmennettynä siten, ettei vakavaraisuus saa olennaisilta osin perustua luovutettavan luvan ja siihen liittyvien käyttöoikeuksien taloudelliseen arvoon. Olisi myös varmistettava, että siirron edellytysten täyttymistä koskeva hallintopäätös olisi puolin ja toisin saatettavissa tuomioistuimen tutkittavaksi.

3.3 Louhintamaksu

Kansalaisaloitteessa on esitetty säädettäväksi erillistä louhintamääriin perustuvaa louhintamaksua (voimassa olevan kaivoslain mukainen käsite: louhintakorvaus).

Mietinnössään talousvaliokunta edellyttää, että kaivosveroselvityksen osana tulisi selvittää louhintamaksun ohjausvaikutus mineraalien tehokkaampaan hyödyntämiseen, louhintamääriin sekä ympäristökuormituksen vähentämiseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota siihen, että kaivosveroselvitys on vireillä ja se toteutetaan VN TEAS-hankkeena.

Talousvaliokunnan mietinnön mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriö selvittää yhteistyössä valtiovarainministeriön ja ympäristöministeriön kanssa louhintakorvausten ohjausvaikutukset.

3.4 Vakuusjärjestelmä

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että toiminnanharjoittajat veloitetaan suorittamaan riittävät vakuudet ja toiminnanharjoittajille asetetaan riittävät korvausvelvollisuudet ympäristövahingoista ja jälkitöistä.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa keskeisenä ongelmana on pidetty ympäristönsuojelulain ja kaivoslain mukaisten vakuuksien riittämättömyyttä. Epäselviä kysymyksiä liittyy myös sääntelyn soveltamisen johdonmukaisuuteen ja vakuuksien tason määrittämiseen.

Mietinnössään talousvaliokunta edellyttää, että lainvalmistelussa on varmistettava vakuuksien riittävyys myös konkurssi- ja ympäristövahinkotilanteissa.

Edellä mainittuun liittyen on huomioitava, että ympäristöministeriö on asettanut lainsäädäntöhankkeen ympäristövahinkojen toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämiseksi. Tavoite on nykyistä kattavammin hallita ympäristöriskejä, korvata ympäristövahinkoja ja turvata ennallistamistoimet tapauksissa, joissa vahingon aiheuttaja on maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa.

Talousvaliokunta edellyttää mietinnössään myös, että vakuussäätelyä on kehitettävä siten, että ympäristölliset vastuut hoidetaan kaikissa tilanteissa. Edellä mainittu vakuussäätelyn kehittämistä koskeva edellytys on yhdenmukainen hallitusohjelman kanssa.

Selvityshenkilö Vihervuoren raportissa katsotaan, että kaivoslain tavoitteena ja tarkoituksena ollut välitöntä turvallisuutta laajempi vakuuden käyttöala ei tällä hetkellä näytä käytännössä aina toteutuvan. Selvityshenkilön mukaan tilanne olisi korjattava.

Työ- ja elinkeinoministeriö on tilannut kaivoslain mukaista vakuussäätelyä koskevan selvityksen, joka toimitettiin ministeriölle 15.5.2020. Työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut vakuussäätelyn tarkistamista koskevan muistion hallitusohjelman, talousvaliokunnan mietinnön sekä selvityshenkilö Vihervuoren raportin pohjalta.

3.5 Intressivertailu

Kansalaisaloitteessa esitetään otettavaksi käyttöön uusi malminetsintään ja kaivoslupiin liittyvä intressivertailu, joka olisi luvan myöntämisen edellytys.

Mietinnössään talousvaliokunta katsoo, että intressivertailun käyttöönotto olisi suuri periaatteellinen ja käytännöllinen muutos lupaharkintaan. Valiokunta pitää kuitenkin perusteltuna selvittää intressivertailun käyttöönottoa kaivoslain uudistamisen yhteydessä.

Selvityshenkilö Vihervuoren selvityksen mukaan vesilain kaltaiselle sääntelytavalle saattaisi kaivoslaissakin kaivosluvan kohdalla olla ehdottoman esteen rinnalla sijansa.

Mietinnön mukaan intressivertailun tavoitteet voivat toisaalta olla toteutettavissa monilta osin esimerkiksi kaavoituksen keinoin tai tiukentamalla nykyistä estesäätelyä. Ehdottomilla luvanmyöntämisen esteillä voidaan arvioida saavutettavan intressivertailua paremmin ympäristöllinen vähimmäistaso.

Mietinnön mukaan estesäätely voitaisiin rakentaa myös intressivertailun rinnalle. Samoin lupamääräysten alan laajentaminen ja selkeyttäminen, ja myöntämisesteiden tarkentaminen tulee huomioidava.

3.6 Luvituksesta ja lupien yhteensovittamisesta

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan kaivosluvan myöntämisen edellytykseksi hankkeelle myönnettyä ympäristölupaa.

OTT Vihervuoren selvityksessä arvioitiin, että kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteensovittamista suostumuksesta riippumattomana pääsääntönä olisi vakavasti harkittava, jollei suoraan siirrytä lupien pidemmälle menevään integroimiseen.

Talousvaliokunta pitää lupien yhteensovittamista ja asioiden yhteistä valmistelua edellä mainitusti tarkoituksenmukaisena, ja katsoo, että tämä pitäisi ottaa tulevan lainuudistuksen lähtökohdaksi.

Lupien yhteensovittamista koskien on huomioitava, että laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta astuu voimaan 1.9.2020, joka mahdollistaa esimerkiksi kaivosluvan ja

ympäristöluvan yhdenaikaisen käsittelyn. Voimaantulevan lain mukainen yhteensovittaminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja toiminnanharjoittajan on sitä aktiivisesti pyydettävä. Lupamenettelyiden yhdenaikaistamisesta ei toistaiseksi ole käytännön kokemusta.

Talousvaliokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että lupamenettelyä tulisi uudistaa siten, että lupaa haettaessa kaikki hakuhetkellä tiedossa olevat teknistaloudellisesti hyödyntämiskelpoiset mineraalit luvitetaan yhdellä kertaa. Talousvaliokunnan esiin nostama uudistamistarve on yhdenmukainen valtioneuvoston lausuman kanssa, jonka mukaan ”*Talousvaliokunta pitää tärkeänä selvittää ja arvioida näitä lainsäädännön täsmentämistarpeita kaivoslain uudistamisen yhteydessä.*”¹

3.7 Viranomaisjärjestelmä

Kansalaisaloitteessa esitetään viranomaisjärjestelmän muuttamista niin, että kaivoslain mukainen lupaviranomainen olisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sijasta ympäristönsuojeluviranomainen.

Ehdotuksen osalta talousvaliokunta toteaa, ettei yksinomaan lupaviranomaisen vaihtaminen ilman lainsäädännön sisältömuutoksia saisi vaikuttaa lupaharkintaan.

Viranomaistoimivaltojen muuttamisen sijaa, talousvaliokunta katsoo, että aluehallintoviranomaisten ja ELY-keskusten sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston yhteistyötä tulee kehittää ja tiivistää. Keskeiseksi seikaksi nousee kuitenkin viranomaisten riittävät resurssit.

Edellä mainitut näkökohdat eivät alustavan arvion mukaan edellytä muutoksia voimassa olevaan kaivoslakiin vaan talousvaliokunnan asettamiin tavoitteisiin on mahdollista päästä muilla ohjauskeinoilla.

3.8 Varausjärjestelmä ja malminetsintäluvat

Siitäkin huolimatta, että varauksella ei sellaisenaan ole maankäytöllisiä tai muita alueen omistajaan kohdistuvia oikeusvaikutuksia, talousvaliokunta katsoo, että järjestelmä aiheuttaa pitkäaikaista epävarmuutta alueen käyttömahdollisuuksista.

Talousvaliokunta pitää malminetsintä lupien nykyistä, jopa 15 vuoden kestoja maanomistajien, elinkeinojen ja investointien näkökulmasta ongelmallisena, ja pitää perusteltuna hallitusohjelmaan sisältyvää kirjausta maanomistajan suostumuksen edellyttämisestä jatkolupien osalta, toisaalta tämä voi vaikuttaa toiminnan jatkuvuuteen erityisesti kaivosalueiden hajaantunut maanomistus huomioiden.

Suomen varsin hajaantunut maanomistus on havaittu myös OTT Vihervuoren selvityksessä, jossa todetaan, että pirstoutuneen kiinteistöjaotuksen tilanteissa olisi toiminnanharjoittajan näkökulmasta suhteetonta, että yksi tai muutama omistaja voisi estää jatkoluvan antamisen. Selvityksessä esitetäänkin, että vaatimuksena jatkolle voisi olla tietyn, pinta-alan mukaan määräytyvän kiinteistön-omistajien määränemmistön, esimerkiksi kahden kolmasosan, antama suostumus.

3.9 Kuntien itsehallinto ja kaavoituksen merkitys

¹ Lausuma sisältyi valtioneuvoston päätökseen myöntää Terrafame Oy:lle lupa ydinenergialain mukaiseen kaivos- ja malminrikastustoimintaan (TEM/2019/121)

Talousvaliokunta katsoo, että voimassa olevan kaivoslain 46 ja 47 §:t ovat tietyiltä osin vaikeasti tulkittavia ja ristiriitaisia.

Kaivoslain 46 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan malminetsintälupaa tai kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta perustellusta syystä, jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä.

OTT Vihervuoren selvityksessä on havaittu mainitun lainkohdan olevan tulkinnallisesti hankala ja lopputulos muutoksenhakuvaiheessakin vaikeasti ennustettava ja sitä olisi pyrittävä selventämään.

Kaivoslain 47 §:n 4 momentin mukaan kaivosalueen ja kaivoksen apualueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitetty. Kaivostoiminnan tulee momentin mukaan perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan taikka kaivostoiminnan vaikutukset huomioiden ottaen asian tulee olla muutoin riittävästi selvitetty yhteistyössä kunnan, maakunnan liiton ja ELY-keskuksen kanssa. Kaivoslain 47 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on hallituksen esityksessä katsottu, että kysymykseen tuleva oikeusvaikutteinen kaava voi olla myös maakuntakaava.

Hallitusohjelman mukaan kaivoslainsäädäntöä on uudistettava siten, että kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä paikallisten vaikutusmahdollisuuksien ja kuntien aseman vahvistamisesta kaivostoimintaan liittyvässä päätöksenteossa. Valiokunta katsoo, että vireillä olevassa lainvalmistelutyössä tulee tarkoin arvioida tämän tavoitteen riittävän tehokasta toteuttamistapaa ja muuttaa kaivoslakia vähintäänkin niin, että malminetsintälupaa ja kaivoslupaa koskevia säännöksiä selkeytetään ja kaivostoiminnan edellytykseksi säädetään oikeusvaikutteinen kaava.

3.10 CETA-sopimuksen vaikutukset kaivoslainsäädäntöön

Mietinnön mukaan Kaivoslaki nyt -aloite sisältää useita sekä periaatteellisesti että vaikutuksiltaan sillä tavoin merkityksellisiä uudistuksia, että niitä tulee arvioida paitsi kansallisen lainsäädännön myös Suomea sitovien kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden näkökulmasta. Erityisen arvioinnin kohteeksi ovat nousseet EU:n ja Kanadan välisen CETA-sopimuksen investointisuoja koskevat säännöt.

Talousvaliokunta on mietinnössään havainnut, että intressivertailuun sisältyvä hyötyjen ja haittojen punninta voisi vähentää lupaprosessien ennakoitavuutta. Tämä voisi merkitä luvan myöntämisen epäämistä tilanteissa, joissa kaivosyhtiöillä jo on nykyisen lainsäädännön perusteella myönnetty malminetsintälupa.

Talousvaliokunta korostaa, että kaivoslain uudistuksen valmistelussa ja sen aikataulussa on huomioitava se, että erityisesti siirtymäsäännösten muotoilulla on keskeinen merkitys kannemahdollisuuksien rajaamisessa. Lisäksi kaivoslain uudistuksen valmistelun aikataulussa on kiinnitettävä huomiota kansalliseen kokonaisuuteen ja hallitusohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

3.11 Alkuperäiskansojen oikeudet ja paliskunnat

Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella on pidetty tarpeellisena, että lakiin sisällytettäisiin mekanismit, jotka turvaisivat saamelaiskulttuurin heikentämiskieltoa tarkoittavien kaivoslain 38 ja 50 §:ien toteutumista. Tältä kannalta on tuotu esille tarve täsmentää luvan hakijoiden selvitys vastuuta saamelaiskulttuuriin kohdistuvista vaikutuksista.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä selvittää ja arvioida näitä lainsäädännön täsmentämistarpeita kaivoslain uudistamisen yhteydessä. Lisäksi talousvaliokunta pitää myönteisenä sitä, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan tulevassa lainvalmistelussa on tarkoitus nostaa paliskunnat kuulemismenettelyssä tasa-arvoiseen asemaan riippumatta siitä, sijaitseeko paliskunta erityisellä poronhoitoalueella vai ei.

Mietinnön mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriö selvittää ja arvioi alkuperäiskansojen oikeuksia koskevien säännösten täsmentämistarpeita kaivoslain uudistamisen yhteydessä.

3.12 Kaivostoiminnan merkitys ja vaikutukset muihin elinkeinoihin

Mietinnön mukaan erityisesti siirtyminen hiilineutraaliin yhteiskuntaan ja siihen liittyvä sähköistymiskehitys lisäävät kehittyvästä kiertotaloudesta huolimatta myös primäärien metallien ja mineraalien kysyntää. Tämä merkitsee Suomelle mahdollisuuksia vastuullisena kaivosalan toimintaympäristönä ja akkuteknologian kehittäjänä ja tuottajana.

Talousvaliokunta korostaa, että arvioitaessa kaivosalan taloudellista merkitystä arvioinnin kohteena tulee olla koko kaivannaisalan ja metallinjalostuksen arvoketju.

Arvioitaessa kaivostoimintaan kohdistuvia taloudellisia ohjauskeinoja kuten malminetsintäkorvauksia ja kaivosveroa eri muodoissaan, tulee tarkastella alan koko arvoketjua ja siihen kohdistuvaa verorasitusta ja muita kustannuksia.

Mietinnössä korostetaan, että kaivosalan merkityksen arviointi edellyttää myös toimialojen välistä vertailua. Kaivostoiminnan hyötyjen ja haittojen punninnassa vertailu suhteessa muihin elinkeinoihin voi olla ongelmallista, koska kaivoksen tuottamia hyötyjä arvioidaan sen suhteellisen lyhyen toiminta-ajan osalta, mutta vaikutukset matkailuun voivat olla hyvin pitkäkestoisia. Arvioinnissa tulisi huomioida matkailuun jo tehdyt investoinnit ja niiden kantavuus tulevaisuudessa.

3.13 Ympäristövaikutusten näkökulma

Talousvaliokunta pitää luonnonarvoiltaan korvaamattomien alueiden suojelua tärkeänä tavoitteena.

Talousvaliokunta korostaa, että kaivosten jätevastuut tulee selvittää ajoissa, jo ennen toiminnan aloittamista. Mietinnössä todetun mukaisesti kaivosten jätevastuiden selvittämisessä keskeisessä asemassa on erityisesti vakuuksien riittävyys. Lisäksi tulee huomioida poikkeustilanteet ja kaivoksen osittainen sulkeminen nykyistä paremmin.

Talousvaliokunta korostaa kaivostoiminnan ympäristövaikutusten hallinnassa myös kiertotalouden näkökulmaa: tavoitteena tulee olla kiertotalousyhteiskunta, jossa metallit ja mineraalit, otetaan tuotesta talteen ja käytetään uudelleen, niin että uutta malmia louhittaisiin mahdollisimman vähän.

Talousvaliokunta korostaa, että kaivostoiminnan ja sen sääntelyn tulee vastata yhteiskunnallisesti hyväksyttyä käsitystä luonnonvarojen käytön kestävyydestä.